

"Hauska, sydäntäsärkevä ja todella viisas." – Daily Mail

TAMMI

Marian Keyes

RACHELIN PALUU

MARIAN KEYES

Naura, Claire, naura
Lucy menee naimisiin
Rachelin loma
Vielä on toivoa
Sushia vasta-alkajille
Enkelit
Tarinan toinen puoli
Kuuleeko kukaan?
Hurmaava mies
Tuiki tuiki tähtönen
Peiton alla. Tarinoita kirjailijaelämästä
Mercy Closen mysteeri
Nainen joka varasti elämäni
Säätäen ja soveltaen
Aikalisä
Aikuiset ihmiset
Rachelin paluu

Marian Keyes

RACHELIN PALUU

Suomentanut Terhi Vartia

tammi

80 VUOTTA

HELSINKI

Sivuilla 82–83 ja 305–306 esiintyvät lainaukset Christina Rossettin runosta ”Muista minua kun olen poissa” ovat ilmestyneet suomeksi kokoelmassa

Maaailman runosydän (toim. Hannu ja Janne Tarmio, WSOY, 1998)

ja runon on suomentanut Alice Martin.

Sivulla 493 esiintyvän lainauksen Dylan Thomasin runosta on suomentanut Marja-Leena Mikkola.

Englanninkielinen alkuteos *Again*, Rachel ilmestyi Isossa-Britanniassa vuonna 2022.

Copyright © 2022 by Marian Keyes

SUOMENKIELINEN LAITOS © TERHI VARTIA JA TAMMI 2023

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ

ISBN 978-952-04-5065-6

PAINETTU EU:SSA

Äidille, kiitollisuudella ja rakkaudella

*Totuuden pitää häikäistä vähitellen
tai siihen sokaistuu*

EMILY DICKINSON

*Anna itsellesi anteeksi se,
miten huonosti olet itseäsi kohdellut,
sillä kaiken aikaa yritit vain selviytyä.*

TUNTEMATON

Heräsin siihen, kun vatsaani siveltiin navan ympäriltä. Vaikka olin edelleen puoliuunessa, tuntui hyvältä kun hänen kätensä liukui alaspäin.

Ennen kuin tilanne etenisi oli kuitenkin saatava tietää, paljonko kello oli.

”Kymmentä yli seitsemän.” Ääni oli käheä.

Mikä helpotus, olin nukkunut läpi yön! Hymyilin. ”No nyt voimme mennä asiaan.”

Jälkeenpäin makasimme vieretysten tyytyväisinä ja punaposkisina. Mutta aika riensi. ”Pakko mennä, kulta.”

”Nytkö jo?”

”Täytyy käydä kotona ruokkimassa Crunchie ja hakemassa pari juttua ennen kuin menen töihin.”

”Höh.” Sitten pieni paljonpuhuva tauko. ”Okei sitten.”

Siitä ei keskusteltaisi juuri nyt. ”Hyvää reissua.”

Suutelimme. ”Soitan kun pystyn. Mutten osaa sanoa milloin.”

”Ei se mitään.” Nousin sängystä. ”Toivottavasti kaikki sujuu hyvin. Nähdään sunnuntaina.”

Hän piteli minua ranteesta. ”Tulee ikävä.”

”Niin tulee.”

Keittiössä join nopeasti lasillisen vettä.

Finley laahusti sisään päätään raapien. ”Hei, Rachel.”

”Hei. Olen juuri lähdössä. Nähdäänkö sunnuntaina?”

”Ei, olen äidillä.”

”Sano terveisiä. Ja jos haluat tehdä päivän hyvän työn, niin isäsi” – osoitin sormella kattoa – ”olisi taatusti mielissään jos saisi kahvia.”

Finley näytti niin epäluuloiselta että aloin nauraa. ”Mars, senkin laiskuri.”

”No joo joo.”

Halasin häntä pikaisesti ja poistuin sitten kevätaamun kirkkauteen.

Ehdin tuskin avata kotiovea, kun Crunchie jo syöksyi päälleni riemusta sekaisin. Laskeuduin polvilleni, hieroin sen korvalehtiä ja puhuin erityisellä Crunchie-äänelläni.

”Mitä meidän tyttö, mitä?”

”Rachel, sinäkö se olet?” Kate kurkisti porraskaiteen yli tukka märkänä. Hänellä oli käsissään pyöröharja ja hiustenkuivaaja.

Juoksin portaat yläkertaan ja suoraan kylpyhuoneeseen. ”Piilolinssit loppuivat.” Kaivelin laatikkoa.

”Mitenkäs Quin?” Kate kysyi.

”Hyvin. Lähtee loppuviikoksi New Mexicoon.”

”Joidenkin kelpaa!”

Kate on vanhimman siskoni Clairen tytär. Hän on asunut luonani viime kuukaudet, koska etäisyys Clairen kotoa Länsi-Dublinista Katen työpaikalle eli Wicklowissa Dublinin eteläpuolella sijaitsevaan hoitokotiin oli tolkuttoman pitkä. Nykyään häneltä meni tuskin kahtatoista minuuttia matkaan, joka ennen lohkaisi kaksi ja puoli tuntia päivästä.

Kate on ihana. Vakavamielinen ja herttainen, vie Crunchien lenkille kun en itse ehdi ja on kaiken päälle vielä siisteyshullu (mikä ei todellakaan ole tyyppillistä Walshin suvussa). Ilmeisesti hän on tullut siinä suhteessa isäänsä, joka ei kuulu suosikkeihini, mutta vain hullu valittaisi kämppekaverista, joka vähän väliä kaivaa mopin siivouskomerosta ja huikkaa, että pesaisee vain äkkiä lattian.

”Oikeasti” Kate on näyttelijä. Hänen leipänsä siinä hommassa on kuitenkin kovin pieninä murusina maailmalla ja ura jatkuvasti vaakalaudalla. Aina kun hän on luopumaisillaan koko alasta, hän saa pienen roolin, joka onnistuu taas herättämään toivon.

”Miksi olet jo pystyssä?” Tajusin juuri, että hänellä oli tänään vapaapäivä. (Kate lähetti minulle viikoittain työvuorolistansa, jotta tiesin pyytää naapureitani Benignoa ja Jaslinea viemään Crunchien tarvittaessa ulos.) Äkkiä täynnä toivoa henkäisin: ”Onko sinulla koe-esiintyminen?”

”Tänäänkö? Ei. Vähän hommia Helenille.”

Nuorimmalla siskollani Helenillä on pieni etsivätoimisto. Hän oli viime aikoina pyydellyt Katea avukseen, etenkin ikäviin hommiin, joissa yleensä piti maata pitkiä aikoja ojan pohjalla sala-kuvaamassa. Aiemmin Helen oli ollut kovin ylpeä juuri sellaisesta työstä mutta alkoi sitemmin todeta yhä useammin, että kenttätyö on nuorten naisten hommaa.

Toisin sanoen kaksikymmentäkolmevuotias Kate oli hänen mielestään aivan täydellinen sietämään epämukavia oloja. ”Pari-kymppiset eivät kastu eivätkä palele eikä heillä ole hajuaistia.” Helen väitti kivenkovaan, että se oli tieteellinen tosiasia. Hän on muutenkin itsepäisin ja voimakastahtoisin ihminen jonka kuunaan olen kohdannut.

”Annapa kun arvaan”, sanoin Katelle. ”Helen on pannut sinut käyttämään jotakin huijaria jolla on Cavanin kreivikunnan hai-sevin sikala.”

”Hah. Paljon helpompi nakki. Kaupunkikyttäystä, vakuutus-juttu. Kohde väittää ettei pysty selkävaivojensa takia kävelemään.”

”Eih, kello on jo kaksikymmentä yli kahdeksan!” Halasin Katea pikaisesti ja säntäsin suihkuun. Tukkaa en ehtisi kuivata, joten ei auttanut kuin antaa sen kuivua omia aikojaan ja kärsiä seuraukset.

Kehnon kampauksen vastapainoksi vetäisin ylleni farkkuhaalarin, joka sai minut näyttämään autopesulan työntekijältä. Käytin sitä niin usein että työkaverit olivat jo alkaneet vitsailla, mahtoiko minulla edes olla muita vaatteita. Haalarissa oli kuitenkin helppo liikkua, etenkin kun panin vielä lenkkarit jalkaan, ja asu suorastaan valoi minuun voimaa.

Siinä pukeutuessani Crunchie tarkkaili minua murheellisen näköisenä.

”Minun on katsos pakko tehdä töitä”, sanoin sen surkealle naamalle. ”Tulen kyllä illaksi kotiin. Ja tänään on hieno päivä. Juoksentele vähän takapihalla ja hauku lintuja, niin pärjääät mainiosti!”

Pikku taloni oli vain varttitunnin ajomatkan päässä työpaikalta, mutta myöhästyin silti aamupalaverista.

Kiipesin vauhdilla Luostarin portaat, juoksin eteishallin poikki ja melkein törmäsin Harlie Clarkeen, yhteen suojateistani, joka parhaillaan imuroi kokolattiamattoa raivokkaan inhon vallassa. Harlie oli kaksikymmentäyhdeksänvuotias alkoholisti ja niin

omistautunut ulkonäölleen, että sekin lähenteli jo riippuvuutta. Hän näytti upealta – koska heräsi joka aamu puoli seitsemältä laittautumaan – kasvopiiirteet huolella varjostettuina, ripset tuuheina ja pitkä, vaalea tukka tiukassa ojennuksessa suoristusraudan jäljiltä.

Lähes kaikkien muiden tapaan Harlie oli Luostariin tullessaan ollut lujasti sitä mieltä, että hänellä oli kaikki hyvin. Minä olin kuitenkin murentanut hänen suojamuurinsa pala palalta niin, että hänen oli lopulta kohdattava totuus. Enää hän ei voinut mitenkään kieltää olevansa alkoholisti, ja sekös häntä raivostutti.

”Huomenta, Harlie”, sanoin.

Hän vilkaisi minua kiukkuisena ja tähtäsi imurin suuttimen kohti nilkkaani. Hänellä oli kyllä upeat kulmakarvat. Microbladingilla tehdyt, toki, mutta hyvin luonnollisen näköiset. Epäilemättä ammattilaisen kädenjälkeä, ei minkään YouTubesta itseoppineen. Toisinaan olisin *todella* halunnut jutella Harlien kanssa kauneudenhoidosta.

Nyt ei kuitenkaan ollut sen aika. Hyppäsin sivuun ennen kuin hän onnistui telomaan nilkkani.

Kokoushuoneessa olivat jo paikalla viisi seitsemästä terapeutistamme, kolme fasilitaattoria, sairaanhoitaja Moze ja pomomme Ted – joka vilkaisi puhelintaan, pudisti päätään ja mutisi ”soo soo”. Sanoin äänettömästi ”anteeksi”, kävin istumaan ja kiedoin kostean tukkani sotkuiselle nutturalle, jottei se roikkuisi naamalla.

Moze luki parhaillaan raporttiaan kuluneesta yöstä. ”Kiirettä piti. Trassa Higgins – hänhän on sinun potilaitasi, Rachel? Ei nukkunut. Tuli hoitajien huoneeseen aamukolmen maissa. Juteltiin jotain, ratkottiin ristisanaa, ja sitten hän meni takaisin maate viiden maissa, mutta kun kävin kuudelta katsomassa, hän oli edelleen hereillä.”

Eli Trassa olisi tänään herkällä päällä. Mikä oli hyvä ja huono asia. Huono siksi, että herkkä tarkoitti, no, *herkkää*. Ei kiva, kun kyseessä on kuusikymmentäkahdeksanvuotias peliriippuvainen isoäiti. Mutta hyvä siksi, ettei hän ehkä väsymykseltään jaksaisi kannatella suojamuuriaan. Trassa oli ollut Luostarissa jo reilun viikon ja osoittautunut hankalaksi tapaukseksi. Mutta ehkä hän tänään murtuisi.

”Simon ja Prissie”, Moze sanoi, ja kaikki huokaisivat yhteen ääneen. ”Joo. Toistensa kimpussa taas. Waldemar nappasi heidät aamuyhden kierrollaan. Tällä kertaa telkkarihuoneen sohvan takaa.”

”Eli?” Ted katsoi minua ja sitten Carey-Janea, jotka olimme Simonin ja Prissien terapeutit. ”Mitäs nyt sitten?”

Pudistin synkkänä päätäni. ”Simonin on lähdeittävä. Hän on jo saanut yhden varoituksen. Eikä selvästikään ole valmis toipumaan. Häntä ei yksinkertaisesti kiinnosta.”

”Haluan että Prissie jää.” Carey-Jane oli yhtä päättäväinen kuin minä. ”Lisätään vain seksi ja rakkaus hänen riippuvuusluetteloonsa. Kaikki osa isompaa kokonaisuutta.”

”Mutta jos Simon lähtee ja Prissie jää, niin minkälaisen vaikutelman se antaa?” Yasmine kysyi.

Ted hymähti. ”Mitä sen on väliä? Mehän täällä säännöt laadimme.”

Ted saattoi olla toisinaan hankala. Hän oli pätevä hallintomies ja (ajoittain) kannustava esimies mutta samalla yksinvaltiainen, jota ei pitänyt vastustaman.

”Tänä aamuna saapuu kaksi uutta tulokasta”, Ted totesi. ”Ja jos Simon lähtee, voimme ottaa seuraavan jo huomenna tai perjantaina.”

Riippuvuudet olivat iso bisnes. Luostariin oli jonotuslista, jatkuvasti.

Seuraavaksi jokainen terapeutti kertoi uusimmat omista suoja-teistaan, jotta olisi kaikkien tiedossa, miten kukin potilas jakseli – eli kuka oli juuri nyt herkillä, kuka taas kannat sannassa – ja sitten oli aika lähteä ryhmäistuntoihin.

Ted hytti minut ovelta. ”Myöhästely ei ole tapaistasi.”

”Mmhhh...” En oikein voinut sanoa, että poikaystäväni lähti loppuviikoksi Amerikkaan joten tarvitsimme vähän laatuaikaa.

”...Rachel?”

”Oli ruuhkaa”, vastasin. ”Anteeksi. Ei tule toistumaan.”

Sitten lähdin hakemaan Simonia, joka joutuisi pakkaamaan kampeensa kesken aamupalan.

Kun epäröin minulta kysyttäessä, missä minä ja Quin tapasimme, useimmat sanovat: ”Tinderissäkö? Älä viitsi. Mitäs hävettävää siinä nyt on.”

Tinder ei ollut mitään siihen paikkaan verrattuna. Vajaat kaksi vuotta aiemmin eli vuonna 2016 Quin ja minä olimme tavanneet hiljaisessa meditaatioretriitissä, joka pidettiin isossa vanhassa talossa keskellä korpea. Menin sinne, koska olin epäonnistunut meditoija. Vuosien yrittämisestä ja tuhansiin kynttilänliekkeihin tuijottamisesta huolimatta en yksinkertaisesti onnistunut pitämään ajatuksiani kurissa. *Eihän viisitoista minuuttia ole aika eikä mikään, nyt pitää vain tyhjentää mieli tyhjentää tyhjentää ja olla ajattelematta yhtikäs mitään. Vau, minähän meditoin. Paitsi että jos tajuan meditoivani niin mahdanko silloin meditoida ollenkaan? Voi ei, unohdin perua sen fysioterapian, teenpä sen saman tien, tai siis en nyt saman tien vaan heti kun olen lakannut meditoimasta...*

Kun kello tuli seitsemän tuona perjantai-iltana maaliskuun lopulla, meitä oli kolmisenkymmentä ihmistä joogamatoilla vilkuilemassa toisiamme vaivihkaa muka kenenkään huomaamatta. Joukko hermostuneita, toiveikkaita ihmisiä. Naisia oli enemmän kuin miehiä – kuten aina – ja ikähaarukka parikymppisistä kuusi-kymppisiin.

Paloin halusta saada tietää, miksi muut olivat tulleet, mutta puhuminenhan oli kielletty. Kiellettyjä olivat myös alkoholi, kahvi, puhelimet ja muu elektroniikka sekä kirjat ja lehdet.

Ohjaajina toimivat lempeä ja uskomattoman notkea nuori nainen (joogan harjoittaja, tietenkin) ja kolme hyväntahtoista nuorta miestä, joista tuli jotenkin mieleen linssikeitto: vaatteet karkeaa ruskeaa kangasta, kalpeilla kasvoilla ohuita haivenia, tukka jo harvenemaan päin.

Kaksi vuorokautta kestävästä retriitistä aikana harjoitimme tolkuttomat määrät ryhmämeditaatiota, josta käytin häpeällisen suuren

osan sen pohtimiseen, mahtoivatko kaikki kolme linssipoikaa olla läöpällään joogatyttöön. Miten he olisivat voineet olla olematta? Joogatyttö oli kerrassaan ihana. Ja sitä paitsi ihan uskomattoman notkea. Mieleni rauhoittamisen sijaan siis tarkastelin epäsiistiä linssikolmikkoa miettien, oliko joogatyttö ollut heistä kenenkään kanssa sängyssä. Vai ehkä peräti kaikkien kolmen? Tyttö oli hyvin kaunis, mutta jos elämässä jotain olen oppinut niin sen, että vaikka mies olisi täysin mitättömän näköinen, hänen itseluottamustaan ei pidä ikinä aliarvioida.

Meditoimisen lisäksi joogasimme muutaman kerran, söimme vegaaniruokaa säännöllistä ateriarytmiä noudattaen ja latkimme salviateeta niin paljon kuin maha veti. Pitkä pätkä lauantai-ilta-päivästä meni yhden rusinan syömiseen. Kun sitä oli jatkunut puoli tuntia, tajusin että olin elämäni aikana ollut rusinameditaatiossa jo ainakin kaksikymmentä kertaa: *joka ikisellä* mindfulness- ja meditaatiokursseilla vedetään rusinat esiin malliksi siitä, miten hidastaa tahtia ja elää hetkessä. Huokaisin hiljaa. Tällä kertaa taisi olla aika heittää hyvästit tälle meditaatiojutulle ihan lopullisesti.

Sunnuntai-ilta-päivänä lopun jo hämmöittäessä yksi linssipojista ilmoitti, että seuraavaksi vuorossa olisi rakastavan lempeyden parihaarjoitus, jossa istutaan vastakkain, tuijotetaan toista suoraan silmiin ja ajatellaan lempeitä, rakastavia ajatuksia kymmenen pitkän minuutin ajan.

Se oli *sietämätöntä*.

Meitä oli pariton määrä, joten jouduin istumaan vastapäätä sitä linssipoikaa, jolla oli eniten haivenia, ja pupillien supistumisesta ja laajenemisesta päätellen hän viisi veisasi lempeistä, rakastavista ajatuksista. Ainoa tapa selvittää tilanteesta oli vaipua syviin mietteisiin.

Lopulta joku heläytti jotakin soivaa esinettä – luultavasti tiibetiläistä äänimaljaa, kuten yleensä – ja maailmanhistorian pisimmät kymmenen minuuttia tulivat päätökseen; helähdys oli merkki siitä, että oli aika irrottaa katse parista ja etsiä uusi. Väläytin kireän hymyn ja käännyin pois.

Joogatyttö huuteli: ”Ovatko kaikki vaihtaneet paria?”

Katsoin uutta pariani. Mies. Pokerinaamainen, mutta silmissä näkyi jotakin. Lähes kiusoittlevaa. Sen täytyi liittyä joogatyttön parinvaihtokysymykseen.

Eli kakara.

Vaikka toisaalta.

Tuijotin häntä. Hän tuijotti takaisin. Ajattelin: *Tunnen lempeyttä sinua kohtaan. Ajattelen sinua rakastavasti.*

Hän tuijotti minua silmiään räpäyttämättä, joten päätin, että hän ajatteli myös lempeitä, rakastavia ajatuksia minusta. Sitten suorastaan *tunsin* jotakin. Jonkinlaista helpotusta.

Olin ällikällä lyöty.

Yritin hymyn tapaista, ja yhtäkkiä silmistäni alkoi valua kyy-neliä. Raskaita pisaroita tipahteli kämmenilleni, eikä kukaan yrit-tänyt taputella kömpelösti selkääni eikä kaivaa nenäliinoja esiin toisin kuin yleensä, kun joku pillahtaa itkuun muiden nähden. Istuimme vain siinä edelleen toisiamme tuijottaen.

Kun äänimalja sitten taas helähti, mies kallisti päätään kuin kysyen: oliko kaikki ihan hyvin?

Nyökkäsin hymyillen, pyyhkäisin yllätyskyyneleet poskiltani ja käännysin kohtaamaan seuraavan parini.

Ehkä puolisen tuntia myöhemmin retriitti päättyi, ja meille annettiin viimeiseksi ohjeeksi pysyä hiljaa kunnes olimme lähteneet.

Kun sitten pakkasin vähät tavarani yläkerran makuusalissa, mieleni oli keveämpi kuin aikoihin. Meditaation tuomaa rauhaa en edelleenkään tuntenut – enkä sitä varmaan koskaan tavoit-taisikaan – mutta koin täysin odottamatonta vapautuneisuutta. Sinänsä järjetön ajatus, mutta se mies, ventovieras, oli jotenkin keventänyt menneisyyden painolastiani.

Kun yksi linssipojista oli palauttanut minulle mobiililaitteeni, astuin viileään iltaan – ja näin parini pihalla muka näpräämässä puhelintaan.

Kiusallinen tilanne. Jotakin hyvää oli tapahtunut siinä huoneessa, missä pariharjoitus tehtiin, ja siihen huoneeseen sen olisi todennäköisesti ollut parasta jäädäkin.

Nyökkäsin hänelle pikaisesti ja menin autolleni hieman häm-mästellen sen viereen pysäköityä pitkää, matalaa, kermanväristä mersua. Sellaisiahan näkee lähinnä seitsemänkymmenluvun poliisisarjoissa, joissa ajetaan renkaat ulvoen kapeita katuja ja tehdään käsijarrukäännöksiä. Oli vaikea päättää, oliko auto kaunis vai pelkästään pramea.

”Hei”, joku sanoi. Käännyin.

”Olen Quin.”

Hänpä kuulosti itsevarmalta. Ja rikkoi lisäksi hiljaisuussääntöä. Päätin kuitenkin, ettei se haittaa. ”Minä olen Rachel.”

Hän käveli luokseni. ”Voisinko...?” hän kysyi. ”Voisimmeko me...?”

”En tiedä”, vastasin. ”En sinänsä hae mitään, siis sellaista...”

”En varmaan minäkään”, hän sanoi. (Mikä myöhemmin osoitautui valheeksi.) ”Mutta mitä siinä pariharjoituksessa tapahtuikin, se kosketti minua ja taisi auttaa sinua.”

Vielä tuntiakaan ei ollut kulunut siitä, kun olin tuijottanut häntä silmiin kymmenen pitkää minuuttia, mutta vasta nyt kiinnitin huomiota kokonaisuuteen. Ruskea tukka oli leikattu lyhyeksi, ja hän oli pitempi kuin minä (mikä ei ollut itsestään selvää, sillä minä olen sataseitsemänkymmentäviisisenttinen). Lähemmin tarkasteltuna vaelluskengät, tekninen urheilupaita ja se miten iho kiristyi poskipäiden kohdalta olivat tyypillisiä miehille, jotka harrastavat paljon rankkaa liikuntaa. Sellaisilla miehillä on aina kolme proteiinipatukkaa taskussa ja heidän kehonkoostumuksensa on nolla prosenttia rasvaa, kahdeksankymmentäseitsemän prosenttia jänteitä ja kolmetoista prosenttia raivoa.

Hän näytti olevan aivan väärässä paikassa. ”Voinko kysyä yhtä asiaa?” yllätin itseni sanomalla. ”Miksi tulit tänne?”

”Koska... Tuntuu ettei mikään ikinä riitä.”

Odotin.

”Kun haluan jotakin”, hän sanoi. ”Saan sen. Sitten haluan siitä paremman version. Tai en halua sitä enää ollenkaan.”

Vai sen sortin miehiä.

”Tuntuu että tyytyväisyys on aina saavuttamattomissa”, hän sanoi. ”Olen ikuisesti herra tyytymätön.”

Minulta pääsi nauru. ”No ainakin olet varoittanut minua.”

”No?” hän kysyi. ”Miksi sinä sitten tulit tänne?”

Se on menoa nyt. ”Olen toipuva addikti. Meditaatiota suositellaan hoidoksi.”

Jos hän nyt tuijottaisi minua ilmeettömänä, nopeasti kehittyvä ystävyytemme tyssäisi siihen.

”Siis päihderiippuvainen”, selitin.

Yhtään kaunistelematta hän totesi: ”Tiedän mitä addikti tarkoittaa.”

Mikä oli hyvä asia sillä kaikki eivät sitä suinkaan tiedä, ja kun sitten tajuavat mistä on kysymys, painuvat yleensä tiehensä siltä seisomalta. Olen usein todennut, että meille hoito-ohjelman noudattajille pitäisi olla oma Tinder.

”Oletko ollut kuivilla jo pitkään?” Sepä vasta hyvä kysymys olikin, valistunut. Hän halusi tietää olinko oikeasti kuivilla vai saattaisinko pian retkahtaa.

”Vuosia.”

”Okei!” Äkkiä hän ei enää näyttänyt niin jännittyneeltä. ”Saanko siis numerosi?”

Miksipä ei? Niin minä ajattelin. Mitä haittaakaan siitä olisi?

Hän lupasi soitella, meni kauniiseen tai pelkästään prameaan seitsemänkymmenluvun autoonsa ja jymisti tiehensä.

Oli aina pettymys kotiuttaa potilas kesken kuuden viikon hoitajakson. Simon oli kuitenkin jo toista kertaa rikkonut sääntöä, jonka mukaan potilaat eivät saa harrastaa seksiä keskenään. Siitäkin huolimatta, että hän oli juuri saanut lähtöpassit vieroitushoidosta, hän jaksoi edelleen flirttailla. Hän ei yksinkertaisesti pystynyt hillitsemään itseään.

”Olet kolmekymmentäseitsemänvuotias”, muistutin häntä. ”Aivan liian vanha tuollaiseen käytökseen.”

”Entäpä sinä sitten...?” Hän tarkasteli minua riettaasti hymyillen. ”Kolmevitonen? Kolmekutonen?”

En ollut enää aikoihin ollut kolmekymppinen, minkä hän tiesi vallan hyvin. ”Riittävän vanha tajutakseni, kun minua yritetään vedättää. Toimiiko tuo sinun vokottelusi muuten ikinä?”

”Aina.”

”Entäpä naisiin, jotka eivät ole herkkiä ja haavoittuvia?” Sen kuullessaan hänen kasvoillaan käväisi varjo.

”Jos et ota toipumista vakavasti”, sanoin, ”addiktiosi vie sinulta vielä hengen.”

Simon hymähti. ”Kun elää täysillä, kuolee nuorena.”

”Sitä vaihtoehtoa sinulla ei enää ole. Olet liian vanha.”

Simonia ei kuitenkaan niin vain lannistettu. Hän palaisi pian ihmisten ilmoille ja ottaisi ensi töikseen yhteyttä diileriinsä.

Hoidin vuosittain viisi-kuusikymmentä potilasta, ja välitin joka ikisestä paljon, ehkä liikaakin. Olisin totisesti auttanut Simonia, jos vain olisin keksinyt miten. Oli tuskallista joutua lähettämään hänet pois.

Samastuin suojatteihini aivan liikaa. Tietenkin. Olinhan aikoinani ollut yksi heistä.

Kun sitten menin aamun ryhmäistuntoa varten Apotinsaliin (joka tosiasiaassa oli vain hyvin vetoisa entinen ruokasali), siellä oli jo kiihtynyt pulina päällä – huhut olivat täällä kovaa valuutaa.

Pelkkä ajatus Simonin mahdollisesta hädöstä oli taatusti järkyttänyt kaikkia. Kuntoutuksessa ystävyysuhteet kehittyivät nopeasti. Kaikki eivät tietenkään tulleet keskenään toimeen, jotkut saattoivat jopa inhota toisiaan. Välinpitämättömyys oli kuitenkin harvinaista.

Chalkie huomasi minut ensimmäisenä. ”Hys!” hän kuiskasi kuuluvasti. ”Rachel tuli.”

Kävin istumaan piirin toiseksi huonoimmalle tuolille. Ryhmäistuntoon ei koskaan pitäisi tulla viime tingassa, sillä mukavat tuolit menivät tietysti ensimmäisinä. Joutuisin sietämään ainakin kaksi tuntia tätä huojuvaa tuolia, jossa oli matala, suora selkänöja, ilmaisematta kuitenkaan mitenkään kärsiväni. Pieninkin heikkouden osoitus olisi nimittäin horjuttanut asemaani.

Suojattini olivat nyt kaikki hiljaa, vilkuilivat vain viimeistä tyhjää paikkaa – jossa Simon olisi istunut – ja odottivat minun sanovan jotakin. Heidän reaktionsa tähän uusimpaan mullistukseen antoi minulle kuitenkin arvokasta tietoa, joten pysyin mahdollisimman ilmeettömänä ja päätin odotella hetken.

Toisikohan FedEx tänään uudet lenkkarini, huomasin miettiväni. Olin tilannut ne vasta eilen, mutta toisinaan tilaukset toimitettiin jo seuraavana päivänä. Useimmiten siihen kyllä meni kaksi päivää. Joskus peräti kolme. (Se siinä olikin vaikeinta: dopamiinin erityis oli jo alkamaisillaan aivoissani, ja sitten lenkkareita ei olekaan tuotu...)

”Sanokaa nyt joku jotakin”, Dennis pyysi. ”Tämä hiljaisuus saa minut hikoilemaan!”

Okei, hommiin siis! Dennis, edellispäivänä saapunut alkoholisti, oli toistaiseksi autuaan vakuuttunut siitä, ettei hänellä ollut ongelmaa. Hän oli kuulemma tullut kuntoutukseen vain jotta ”vaimo lakkaisi nalkuttamasta”. Tänään – kuten eilenkin – hänellä oli yllään ryppyinen puvuntakki ja housut, joille oli ilmeisesti roiskunut keittoa. Solmio oli vinossa, paidasta puuttui kaksi nappia ja vyö jäi piiloon piukean mahan alle. Hän oli jonkin maaseudun pikkupitäjän kunnanvaltuutettu, eikä hänestä voinut olla tykkäämättä.

”No mutta, mitä vikaa hiljaisuudessa on?” Ääneni oli tyyne, mutta edestakaisin huojuva tuolini heikensi taatusti auktoriteettiani.

”Silloin on liian hiljaista.”

Mikä oli tietysti ihan totta.

”Voinko kysyä yhtä asiaa?” Harlien ääni tärisi. ”Onko Simon saanut lähtöpassin?”

Sen lisäksi että Simon oli kuherrellut Prissien kanssa telkkarihuoneen sohvan takana, hän oli myös flirttaillut julkeasti Harlien kanssa. Harlie oli sädehtinyt miehen pinnallisen charmin lumoissa, ja tilanne olisi pian edennyt pidemmälle. Eli sinänsä ihan hyvä että Simon vaihtoi maisemaa.

”Simon on lähtenyt”, sanoin.

Harlie näytti suorastaan romahtavan. Giles, toinen varsinainen naissankari, liikehti kiusaantuneena luultavasti huolissaan siitä, koittaisiko hänen vuoronsa seuraavaksi. Työväenluokan sankari Chalkie puolestaan elehti jo siihen malliin, että oli haistamassa tilaisuuden valittaa epäreilusta kohtelusta. Viikon päästä lähdössä oleva Roxy taas näytti rauhattomalta. Dennis tarkkaili muita tietääkseen miten reagoida. Ja Trassa huudahti: ”Olet ihastunut siihen!”

”Entä jos olenkin?” Dennis ei tapansa mukaan pystynyt vastustamaan pelleilyä.

”Et sinä”, Trassa sanoi. ”Vaan Harlie.”

”Enkä ole!”

Paitsi että Harlie oli. Parasta pitää häntä vähän tarkemmin silmällä lähipäivät.

”Onko Simon siis jo lähtenyt?” Chalkie kysyi. ”Siis potkittu pois ihan noin vain? Hyvästejä sanomatta.”

”Juuri niin”, vastasin. Jouduin pitämään toista jalkaa tukevasti lattiaa vasten, jotta tuoli pysyisi vakaana.

”Mitä se Chalkie muka sinua haittaa?” Roxy kysyi kätevästi puolestani. Sellaisia heistä tulee, kun kuusi viikkoa alkaa olla täynnä, luulevat tietävänsä kaiken, mikä on jotenkin hellyttävää. ”Sinähän et pitänyt Simonista ollenkaan, haukuit häntä keskiluokkaiseksi paskaksi...”

”...joka on omien etuoikeuksiensa pilaama. Kuten sinäkin, ei millään pahalla.” Kiihko paistoi Chalkien sinisissä silmissä. ”On hänelläkin silti ihmisoikeudet.”

Chalkie oli itseoppinut poliittinen kiihottaja Dublinin keskustasta. En saanut suosia ketään, mutta jos olisin saanut valita

suosikkihoidokkini, se olisi ilman muuta ollut hän. Hän oli hyvä suustaan, vihainen ja myötätuntoinen (paitsi vauraiden omakotialueiden asukkaita kohtaan, ”joiden päälle hän ei olisi edes kussut, vaikka he olisivat olleet liekeissä”) ja lisäksi hän oli vaarassa palaa poroksi oman raivonsa voimasta.

Hänellä oli erikoinen kyky saada joukot liikkeelle; hän oli esimerkiksi saanut aikaan aamupalatarjoilun nälkäisille koululaisille. Hän teki paljon hyvää. Aina silloin tällöin – yleensä kulloisenkin kampanjansa tärkeimmässä vaiheessa – hän kuitenkin retkahti heroisiin.

”Simon rikkoi sääntöjä”, minä sanoin. ”Kahdesti.”

”Ehkä ne säännöt onkin ihan ahterista.”

Se sai Gilesin ärsyntyneeseen. Hän oli varakas, viisikymppinen kokainisti, eivätkä Chalkie ja tämän ajatusmaailma todellakaan olleet häntä varten. Menestyksenkä kolmekymmenvuotinen ura mainosalalla oli saanut hänet vakuuttuneeksi siitä, että jokainen on oman onnensa seppä.

”Tehokkain tapa rajoittaa demokratiaa”, Chalkie sanoi – lainaten jotakuta, todennäköisesti Noam Chomskya; yleensä hän lainasi Noam Chomskya – ”on siirtää päätöksenteko julkiselta areenalta instituutioille, jotka eivät ole vastuuvollisia.”

”Jesus.” Giles risti pitkät koipensa ja pihisi hammasta purren.

Chalkie siirsi pistävän katseensa häneen. ”Onko sulla joku ongelma, hä?” Chalkie piti pienen tauon. ”Senkin tennistä pelaava paskiainen.”

”Chalkie.” Sanoin sen hiljaa mutta tiukasti. Potilaita rohkaistiin päästelemään täysillä toistensa addiktioista keskustellessa, mutta häijyksi ei saanut heittäytyä. ”Pyydä Gilesiltä anteeksi.”

”Anteeksi...”

Giles kallisti päätään kuin osoittaakseen, että antoi anteeksi mutta pitkin hampain.

”...kun sanoin että pelaat tennistä.”

Gilesin pää ponnahti takaisin pystyyn, ja puna nousi hänen hienopiirteisille kasvoilleen.

”Keekoilet siellä valkoisissa sortseissa kiekumassa ’taas tasan!’” Chalkie sanoi pilkallisesti. ”Ei mikään ihme että kokkelikin maisuu, sopii väreihin. Sietäisi hävetä.”

Muut hörähtivät nauruun. Chalkie oli suosittu, mikä oli osa hänen ongelmaansa. Hän pääsi yleensä kuin koira veräjistä.

”Anteeksi, Rachel”, Chalkie sanoi suu edelleen virneessä. ”Anteeksi, Giles.”

Siinä samassa Giles pillahti itkuun. Se oli tietenkin täysin odotettavissa, sillä hänellä oli alkamassa viides viikko. Defenssit olivat jo karisseet, läheiset olivat kuvailleet tarkasti hänen itsekkyyttään, raivovaihe oli ohi ja hän tarpoi parhaillaan murheen suossa.

”Giles, pärjäätkö?” Ojensin hänelle paperinenäiliinan.

”Pärjään”, hän sai soperrettua kasvot käsissä.

Sitten oli Trassan vuoro. Trassa oli ollut naimisissa viisikymmentäyksi vuotta, hänellä oli viisi lasta ja yksitoista lastenlasta ja hän vaikutti kaikin puolin herttaiselta ja sovinnaiselta, mitä villatakit, muodottomat hameet ja ketjulla varustetut lukulasit vain korostivat. Hän oli kuitenkin peliriippuvainen ja tullut kuntoutukseen, jotta perheen keskimäinen poika Ronan – lapsista ainoa jonka kanssa hän vielä oli väleissä – maksaisi pois hänen tuoreimmat pelivelkansa.

”Trassa”, minä sanoin. ”Lukisitko meille elämäntarinasi.”

Elämäntarina oli potilaiden ensimmäinen kirjallinen tehtävä, ja se sai heidät yleensä pehmenemään vauhdilla.

”Se on vielä kesken.” Trassa hymyili herttaisesti. ”Olen kuusikymmentäkahdeksan, mikäli muistat, enkä ollenkaan niin täynnä tarmoa kuin nämä nuoret täällä.”

”Kirjoita se valmiiksi huomiseksi.” Pysyin lujana. ”Entä jos kertoisit meille uudestaan, miksi tarkalleen ottaen olet täällä kuntoutuksessa?”

”No jaa...” Leveä hymy sai lempeät, puuteroidut kasvot ryppyyn. Jotenkin hänestä tuli aina mieleen uunituore sämpylä. ”Ronan, meidän keskimäinen, taisi vähän hätäntyä turhan päiten.”

Olin hiljaa pitkän tovin, kunnes iskin kynteni Dennisiin. ”Olen nähnyt sinun juttelevan Trassan kanssa. Mitä hän on kertonut sinulle?”

”Hei!” Chalkie keskeytti. ”Älä tee Dennisistä vasikkaa!”

”Ei tässä hätää.” Dennis vaikutti hyvin luottavaiselta. ”Ei täällä kukaan vasikoi. Trassalla vain kävi huono tuuri. Hän nosti luottokortilla rahaa, jonka sijoitti varmaan voittajaan Grand Nationalin

estelaukkakisoissa. Eikä hän sitten nähnyt luottokorttilaskuja, kun ne tulivat vain verkkopankkiin. Korko alkoi kasvaa – ne prosenttitihan on ihan rikollisen korkeita, kuten tiedätte – ja seuraavassa hetkessä ulosottomiehet olivat jo ovella Seamus Seniorin eli Trassan aviomiehen suureksi järkytykseksi. Seamus Senior on nimittäin pyörätuolissa.”

Kuulosti tutulta. Paitsi että minun kuulemassani versiossa laukkakilpailu oli Kentucky Derby.

”Siinä vaiheessa velka oli jo ehtinyt kolminkertaistua. Miten ihmisparka semmoisia summia pystyisi maksamaan? Trassahan on eläkkeellä! Niinpä yksi perheen pojista lupasi hoitaa asian, kunhan äiti lähtisi kuntoutukseen. Sama juttu minulla, olemme molemmat täällä vain muiden mieliksi.”

Giles päästeli nyt vingahtelevia ääniä tasaisessa tahdissa. Hän ei harjoituksen puutteessa oikein osannut itkeä. Ennen viime viikonloppua hän ei ollut itkenyt neljääkymmeneenviiteen vuoteen. Oikeasti hänen olisi pitänyt ulvoa suureen ääneen ja hakata päätänsä lattiaan murehtien menettämiään vuosikymmeniä ja hylkäämiään naisia ja lapsia, mutta hän oli torjunut tunteensa liian pitkään. Sinänsä hyvä juttu, että hän ylipäätään itki.

”Trassa?” minä kysyin. ”Paljonko poikasi maksoi velkoja?”

”Se on yksityisasiasia”, Trassa kivahti.

Loin häneen merkitsevän katseen. ”Olet kuntoutuksessa. Täällä ei ole yksityisasiasia. Eli paljonko?”

Tiesin, että Trassa oli tarkan summan mainitsemista kierrellessään antanut ymmärtää, että kyseessä oli noin viisikymmentä euroa.

”Nostin automaatista hmm... muistaakseni kaksituhatta euroa.”

Muut henkäisivät järkytyksestä. *Kaksituhatta?* Edes Roxy, joka oli jo riittävän pitkällä huomatakseen, kun jollain oli torjunta päällä, ei ollut odottanut niin suurta summaa.

”Kaksituhatta euroa?” minä kysyin.

”Tässä kaikkea jaksa muistaa.” Trassa veti täysillä hajamielisen mummelin roolia. ”Sama pää kesät talvet.”

”Summa oli neljätuhatta euroa.” Trassa tiesi sen vallan hyvin. Samoin minä. Ja nyt koko muukin ryhmä. ”Mistä sait luottokortin?”

”Pankki tarjosi sitä minulle.”

RACHELIN LOMA -HITTITEOKSEN HUMORISTISEN KOSKETTAVA JATKO-OSA

Yliannostus ja vieroitushoito olivat ikäviä juttuja, mutta nykyään Rachelilla menee mainiosti: onni löytyy juhlimisen sijaan puutarhanhoidosta, työstä katkaisuklinikalla ja patikkaretkistä poikastävän seurassa. Sitten tiet risteävät ex-miehen kanssa, ja tarkasti tasapainoiseksi rakennettu arki on suistua raiteiltaan. Kaikenhan piti olla kunnossa! Mutta onko niin, että ainoa pysyvä asia maailmassa on muutos?

Taattuun tyyliinsä Marian Keyes onnistuu naurattamaan, itkettämään ja kertomaan elämästä jotakin olennaista.

"Kompleksisen sankarittaren kauan odotettu paluu."

THE OBSERVER

"Yksinkertaisesti loistava."

THE IRISH TIMES

9 789520 450656

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-5065-6